

Handläggare

Carin Berglund

0152-292 99

Utredning av kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. införa kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning i Strängnäs kommun under 2019.
2. Socialnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer och rutiner för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning.

Beskrivning av ärendet

Den förändrade bostadsmarknaden i kommunen försvårar utökningen av bostäder med särskild service inom befintligt bostadsbestånd och nybyggnationer bedöms behövas för att tillgodose framtida behov.

Ett ökande problem är att de nya bostäder som byggs ofta får en hög hyra. En nyproducerad lägenhet på ett rum och kök kan kosta över 8000 kr/månad. Möjlighet finns att få bostadstillägg från Försäkringskassan med max 5 220 kr/mån. (2018) Kommunens målsättning är att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva och bo i en fullvärdig bostad som är den enskildes privata och permanenta hem.

Kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning (KBT)

Kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning (KBT) är ett komplement till främst det bostadstillägg som Försäkringskassan betalar ut, men också övriga bostadsbidrag. Det finns dock ingen skyldighet för kommunerna enligt socialtjänstlagen (SoL) att betala ut KBT. KBT finns några kommuner och reglerna kan variera ifrån kommun till kommun. KBT är till för att täcka de fördyrande bostadskostnader som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning.

Ett beslut om KBT fattas med stöd av 4 kap 2 § socialtjänstlagen. Denna paragraf ger socialnämnden lagstöd för att efter ansökan ge bistånd utöver det som följer genom 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Prövning och beslut delegeras av socialnämnden till tjänsteman/handläggare inom socialkontoret. Beslut enl. 4 kap 2 § socialtjänstlagen går inte att överklaga genom förvaltningsbesvär.

Ett införande av kommunalt bostadstillägg innebär förbättrade möjligheter för personer med funktionsnedsättning att acceptera erbjuden bostad trots hög hyresnivå.

Vilka omfattas av förslaget?

Kommunalt bostadstillägg föreslås gälla för personer med funktionsnedsättning som är folkbokförda i Strängnäs kommun och har beslut om bostad med särskild service och särskilt anpassad bostad enligt 9.8 och 9.9 § LSS eller beslut om bostad med särskild service i form av gruppboende och serviceboende enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Bostadstillägg utgår för brukare som har en hyra som överstiger genomsnittlig hyra enligt gällande Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad. Hösten 2018 är det 16 personer i Strängnäs kommun som har en hyra som är högre än den högsta godtagbara kostnaden och ytterligare 17 som har en bostadskostnad som överstiger genomsnittlig hyra enligt dessa kriterier.

Beräkning av bostadstillägg görs genom att samtliga inkomster, ersättningar och bidrag räknas samman och från detta belopp avräknas hyra. Minimibelopp (enligt Strängnäs kommuns avgiftsbroschyr 2018) som den enskilde ska kvar av sin inkomst efter att hyran är betald, är 2018, 5 313 kronor per månad för ensamstående. Om kvarstående belopp är under minimibelopp ges bostadstillägg.

För att hålla nere den administrativa kostnaden föreslås en minimigräns för utbetalning till 300 kronor/månad. Rutiner för ansökan och bedömning tas fram och beslutas av inom socialnämnden.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Bostadsbidraget kommer att finansieras inom socialkontorets budgetram.

Om alla de 16 personer som har hyror som överstiger FK.s högsta godtagbara hyra, skulle få bostadsbidrag skulle det bli mellan $(16 \times 1\,786) = 28\,576$ kr/månad och $(16 \times 923) = 14\,768$ kr/månad. Per år mellan 177 216 – 342 912 kr
Om alla de 33 personer som har hyror som överstiger FK.s genomsnitts hyra skulle få bostadsbidrag skulle det bli mellan $(33 \times 1\,786) = 58\,938$ /mån och $(33 \times 923) = 30\,459$ /mån. Per år mellan 365 508 – 707 256.

Bostadsbidraget kommer att införas i samband med införandet av den nya hyressättningen av kommunens bostäder under 2019 då även subventioneringen av hyror inom vissa gruppboendestäder kommer att försvinna och ersättas av bostadsbidraget

Att inte kompensera med kommunalt bostadstillägg innebär andra kostnader för kommunen som att:

- brukare tackar nej till erbjuden lägenhet och, både den enskilde och
- närstående, behöver andra stödinsatser som kostar,
- det behövs mer resurser för att hantera handläggning,
- vitesföreläggande vid ej verkställda beslut uppkommer
- om man hänvisar den enskilde att ansöka om försörjningsstöd innebär det att en handläggare månatligen får hantera ansökan, jämfört med hanteringen en gång per år med ett kommunalt bostadstillägg.

Uppföljning

Socialkontoret verkställer och följer upp beslutet.

Det är viktigt följa upp KBT ur ett jämställdhetsperspektiv för att se vem som får vad av kommunens resurser, på vilka villkor och varför. Detta kan leda till att man upptäcker behov av att göra förändringar i utformning av riktlinjer och regler kring KBT

Uppföljning bör ske ett år efter det att KBT genomförts.

Avgiftshandläggare på myndighet och bistånd föreslås bli dem som handlägger och följer upp beslutet. Uppföljning bör ske vartannat år.

Beslutsunderlag

Utredning om införande av kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning. 2019-01-07.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Agneta von Schoting
Kontorschef

Annika Jungklo
Planeringschef

Carin Berglund
Utvecklare

Utredning av kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning

Bakgrund

Av Socialnämndens verksamhetsplan 2018 framgår följande ” Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Personer med rätt till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt personer med psykiatriska diagnoser ökar. Under de senaste tio åren har gruppen mer än fördubblats och fortsätter att göra så. Detta kräver flexibla lösningar och en fortsatt utveckling av insatser i den egna kommunen i stället för köp av externa platser.”

Den förändrade bostadsmarknaden i kommunen försvårar utökningen av bostäder med särskild service inom befintligt bostadsbestånd och nybyggnationer bedöms behövas för att tillgodose framtida behov.

I dagsläget bor 38 personer med beslut enl. LSS i gruppboende och 19 personer med beslut om LSS i serviceboende. 7 personer med beslut enl. 4 kap 1 § SoL bor i serviceboende. Behovet förväntas öka de närmaste 10 åren både vad gäller gruppboende och serviceboenden.

Ett ökande problem är att de nya bostäder som byggs ofta får en hög hyra, en. En nyproducerad lägenhet på ett rum och kök kan kosta över 8 000 kr/månad. Möjlighet finns att få bostadstillägg från Försäkringskassan med max 5 220 kr/mån.(2018)

Kommunens målsättning

Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva och bo i en fullvärdig bostad som är den enskildes privata och permanenta hem. Bostäderna bör ligga i etablerade bostadsområden och får inte ha institutionell prägel. Kollektivtrafik bör finnas och närhet till dagligvaruhandel är en fördel. För personer som ansökt och fått beslut om bostad med särskild service finns serviceboende eller gruppboende att erbjuda. Med utgångspunkt i den enskildes bostadsbehov bedöms vilken typ av boende som är lämpligast. För båda boendeformerna gäller att bostaden ska vara fullvärdig enligt Boverkets byggnadsregler (BBR).

En serviceboende består av ett antal lägenheter med tillgång till gemensam service och stöd dygnet runt. Serviceboende är en mellanform mellan självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i en gruppboende. En gruppboende består av ett antal fullvärdiga boendelägenheter som är grupperade kring gemensamma utrymmen. De gemensamma utrymmena ligger i nära eller direkt anslutning till de enskilda lägenheterna och är lätta att nå.

Kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning (KBT)

Kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning förkortas i den här utredningen , KBT. Förslaget är att förkortningen KBT används i Strängnäs kommun.

Kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning (KBT) är ett komplement till främst det bostadstillägg som Försäkringskassan betalar ut, men

STRÄNGNÄS KOMMUN

Socialkontoret
Planering och utvecklingsenheten
Carin Berglund
0152-292 99

2019-01-07

också övriga bostadsbidrag. Det finns ingen skyldighet för kommunerna enligt socialtjänstlagen (SoL) att betala ut KBT. KBT finns i några kommuner och reglerna kan variera ifrån kommun till kommun. KBT är till för att täcka de fördyrande bostadskostnader som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning.

Ett beslut om KBT fattas med stöd av 4 kap 2 § Sol. Prövning och beslut delegeras av socialnämnden till tjänsteman/handläggare inom socialkontoret. Beslut enl. 4 kap 2 § går inte att överklaga genom förvaltningsbesvär.

Exempel från andra kommuner

Enligt SKL:s rapport *Hyresnivåer i särskilda boenden* har vissa kommuner, till exempel Göteborg och Stockholm länge haft ett kommunalt bostadstillägg bland annat för brukare i bostad med särskild service. Andra kommuner till exempel Malmö och Karlstad har en "hyressättningsmodell" i särskilda boenden med högsta hyresnivå (oavsett storlek och standard på lägenhet) vilken kompenseras av bostadstillägget från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Några andra kommuner hänvisar den enskilde att ansöka om ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd.

Stockholm

En grundförutsättning enligt Stockholms stad för att KBT ska kunna beviljas är att personen kan påvisa en merkostnad för bostaden, dvs. att behovet av den aktuella bostaden är en följd av en funktionsnedsättning. En annan grundförutsättning är att personen är folkbokförd och bosatt i Stockholms kommun. KBT fastställs efter en beräkning baserad på den enskildes bostadskostnad, övriga bostadstillägg och bostadsbidrag samt på inkomst och förmögenhet. Vid beräkningen tillämpas huvudsakligen bestämmelser om bostadsbidrag enligt 93-98 kapitlet i socialförsäkringsbalken (SFB). Vid beräkning av bostadskostnad tillämpas Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnaden för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad för aktuellt år och Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad för aktuellt år.

Gävle

Kommunalt bostadstillägg gäller personer med funktionsnedsättning som är folkbokförda i Gävle kommun och har beslut om bostad med särskild service och särskilt anpassad bostad enligt 9.8 och 9.9 § LSS eller beslut om bostad med särskild service i form av gruppboende och serviceboende enligt 4 kapitlet i 1 § socialtjänstlagen (SoL) och har en hyresnivå som överstiger 5300 kronor och har tagit ut de förmåner som staten kan ge i form av ersättningar, pension, bostadsbidrag och bostadstillägg.

Kommunala kostnader som finns redan idag

En kostnad föranledd av höga boendekostnader som kan finnas redan idag men som är svår att redovisa är försörjningsstöd. Det kan finnas personer redan idag som hänvisas till försörjningsstöd om hyresnivån är för hög. Försörjningsstöd omprövas varje månad och är ett stöd som inte är menat för permanent försörjning.

Att den enskilde tvingas tacka nej på grund av brist på ekonomiska resurser kan innebära att personer mot sin vilja bli kvar i föräldrahemmet och inte kan frigöra sig från föräldrar och få ett självständigt liv.

Personer med ålderspension eller sjuk- och aktivitetsersättning, erhåller från Försäkringskassan ett statligt bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken (2010:110). Kompensation ges då med max 96 % av boendekostnaden vid en hyresnivå på max 5 000 kronor per månad vilket innebär ett bostadstillägg på totalt max 5 220 kronor. (2018) En ensamstående person kan ha upp till 100 000 kronor i sparad kapital utan att det påverkar rätten till bostadstillägg. I dag räknas 15 procent av förmögenheten som en inkomst som minskar bostadstillägget. För personer över 65 år finns möjlighet till ett högre statligt bostadstillägg så kallat särskilt bostadstillägg. Det särskilda bostadstillägget betalar pensionsmyndigheten ut till den som fyllt 65 år och har låga inkomster maximalt kan man få 5 560 kr/mån, (2018)

Att inte kompensera med kommunalt bostadstillägg innebär alltså andra kostnader för kommunen till exempel:

- brukare tackar nej till erbjuden lägenhet och, både den enskilde och närstående, behöver andra stödinsatser som kostar,
- att hänvisa den enskilde att ansöka om försörjningsstöd innebär att en handläggare månatligen får hantera ansökan, jämfört med hanteringen en gång per år med ett kommunalt bostadstillägg.
- det behövs mer resurser för att hantera handläggning

Nuläget i Strängnäs

Strängnäs kommun har behov av att införa nya bostäder med särskild service. Med den bostadssituation som är just nu behöver delar av dessa bostäder finnas i nybyggnation. De bostäder som kommer till genom nyproduktion blir ofta så dyra att brukare med låga inkomster har svårt att tacka ja. Uppdraget att fortsätta planera för boenden med särskild service där boendekostnaden är rimlig måste finnas kvar men att införa KBT kan var ett komplement.

Införande av kommunalt bostadstillägg är ekonomiskt motiverat för kommunen då det finns kostnader i samband med handläggning och utbetalning av försörjningsstöd redan idag och som troligen skulle minska.

KBT ska vara till för att täcka de fördyrande bostadskostnader som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning. Biståndet utgår utöver vad som utgör den enskildes rättigheter enligt socialtjänstlagen och prövas enligt 4 kap 2 § SoL. Beräkningen av ett KBT för en brukare görs lättast att man fastställer beloppet efter en beräkning baserad på den enskildes bostadskostnad, övriga bostadstillägg och bostadsbidrag samt på inkomst och förmögenhet. Vid beräkning av bostadskostnad bör man utgå ifrån Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnaden för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad och Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad.

Det är unga personer med funktionsnedsättning som främst gynnas av KBT beroende på den låga aktivitetsersättningen.

Det är också viktigt följa upp KBT ur ett jämställdhetsperspektiv för att se vem

STRÄNGNÄS KOMMUN

Socialkontoret
Planering och utvecklingsenheten
Carin Berglund
0152-292 99

2019-01-07

som får vad av kommunens resurser, på vilka villkor och varför. Detta kan leda till att man upptäcker behov av att göra förändringar i utformning av riktlinjer och regler kring KBT.

Handläggningen av kommunalt bostadstillägg kräver arbete med information, handläggning och administration. I Gävle kommun (ca 100 000 inv, Strängnäs ca 35 000 inv.) har man räknat ut att handläggning och utbetalningar beräknas motsvara en 0,33 årsarbetare och 150 000 kronor per år. För att göra ett kommunalt bostadstillägg ekonomiskt genomförbart bör utbetalningen ha en minigräns på 300 kronor.

I Strängnäs finns (2018-12) 57 personer med beslut om insats enl. LSS 9 § 8,9 p och 7 personer med beslut om särskilt boende enl. SoL 4 kap 1 §. Tillsammans 64 personer.

De kommuner som har eller planerar att införa KBT utgår ifrån att det kommunala bostadstillägget gäller de som har en hyra som överstiger genomsnittlig hyra enligt gällande *Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad (FKFS 2017:15)*

För en kommun av Strängnäs storlek är den högsta godtagbara bostadskostnad

2018, 7 250 kr/mån. Genomsnittlig bostadskostnad är 4 900 kr/mån.

2018-12-13 är det 16 personer som har en hyra som överstiger högsta godtagbara bostadskostnad och ytterligare 17 personer som har bostadskostnad högre än genomsnittlig bostadskostnad.

Det är svårt att med säkerhet säga hur kostnadsutvecklingen vid ett införande av KBT kommer att se ut. Det beror i stor utsträckning på utvecklingen på bostadsmarknaden. Oavsett om ett KBT införs så bör ett uppdrag parallellt vara att planera för en framtida utveckling av bostäder med särskild service med rimliga kostnader för att inte beroendet av ett KBT ska bli allt för stort.

Räkneexempel på när bostadstillägg kan ges:

(beloppen kommer från FK hemsida om aktivitetsersättning och sjukersättning)

En person i ålder 19-21 år har aktivitetsersättning, brutto 8 455:- netto	6 616
21-23	8 645 6 780
23-25	8 835 6 921
25-27	9 024 7 035
27-29	9 214 7 175
29-30	9 403 7 315
30-	9 593 7 479

<u>Inkomster</u>	<u>Lägsta</u>	<u>Högsta</u>
Inkomst efter skatt	6 616	7 479
Statligt bostadstillägg	5 220	5 220
Summa:	11 836	12 699

STRÄNGNÄS KOMMUN

Socialkontoret
Planering och utvecklingsenheten
Carin Berglund
0152-292 99

2019-01-07

Utgifter

Minsta summan som skall täcka normala levnadskostnader kallas minimibelopp. Beloppet följer konsumentverkets riktlinjer och ska täcka kostnader för livsmedel, hälsa och hygien, läkarvård och mediciner, enklare tandvård, kläder och skor, resor, fritid, hemförsäkring, tidningar, tv och telefon samt förbrukningsvaror.

Minimibeloppet är 5 313 kr/månad för ensamstående under 61 år.

Exempel

Hyra Brunnsvägen 41e	8 309
Minimibelopp	5 313
Summa:	13 622

Kommunalt bostadsbidrag(KBT) vid lägsta aktivitetsersättning: $13\ 622 - 11\ 836 = 1\ 786$

Kommunalt bostadsbidrag(KBT) vid högsta aktivitetsersättning: $13\ 622 - 12\ 699 = 923$

Om alla de 16 personer som har hyror som överstiger FK.s högsta godtagbara hyra, skulle få bostadsbidrag skulle det bli mellan $(16 \times 1\ 786) = 28\ 576$ kr/månad och $(16 \times 923) = 14\ 768$ kr/månad. Per år mellan $177\ 216 - 342\ 912$ kr

Om alla de 33 personer som har hyror som överstiger FK.s genomsnitts hyra skulle få bostadsbidrag skulle det bli mellan $(33 \times 1\ 786) = 58\ 938$ /mån och $(33 \times 923) = 30\ 459$ /mån. Per år mellan $365\ 508 - 707\ 256$.

Utredningens förslag

Ett införande av kommunalt bostadstillägg innebär förbättrade möjligheter för personer med funktionsnedsättning att acceptera erbjuden bostad trots hög hyresnivå. Förslaget är att införa kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning. Finansieringen föreslås ske inom socialkontorets budgetram.

Kommunalt bostadstillägg föreslås gälla för personer med funktionsnedsättning som är folkbokförda i Strängnäs kommun och har beslut om bostad med särskild service och särskilt anpassad bostad enligt 9.8 och 9.9 § LSS eller beslut om bostad med särskild service i form av gruppboende och serviceboende enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Bostadstillägg utgår för brukare som har en hyra som överstiger genomsnittlig hyra enligt gällande Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad.

Beräkning av bostadstillägg görs genom att samtliga inkomster, ersättningar och bidrag räknas samman och från detta belopp avräknas hyra. Minimibelopp (enligt Strängnäs kommuns avgiftsbroschyr 2018) som man ska kvar 2018 är 5 313 kronor per månad för ensamstående. Om kvarstående belopp är under minimibelopp ges bostadstillägg.

STRÄNGNÄS KOMMUN

Socialkontoret
Planering och utvecklingsenheten
Carin Berglund
0152-292 99

2019-01-07

Bostadsbidraget kommer att införas i samband med införandet av den nya hyressättningen av kommunens bostäder under 2019 då även subventioneringen av hyror inom vissa gruppbofastäder kommer att försvinna och ersättas av bostadsbidraget.

För att hålla nere den administrativa kostnaden föreslås en minimigräns för utbetalning till 300 kronor/månad. Rutiner för ansökan och bedömning tas fram och beslutas av inom socialnämnden.